

جزوه آموزشی

سوالاتی که در مصاحبه دکتری ممکن است مطرح شود ...

ردیف	سوالات
۱	سوالات تخصصی (شامل سوالات تخصصی هر رشته)
۲	سوالات روش تحقیق و آمار
۳	سوالات زبان انگلیسی
۴	سوالات عمومی
۵	سوال در خصوص مقالات و کارهای پژوهشی داوطلب (از جمله پژوهش های انجام شده مانند پایان نامه کارشناسی ارشد و مقالات و نیز موضوع مد نظر برای رساله دکتری)
۶	سوالات مذهبی و عقیدتی

بر اساس تجربیات داوطلبان آزمون دکتری در رشته ها و سال های مختلف، سوالاتی که در مصاحبه دکتری ممکن است مطرح شود، به طور کلی شامل **شش** دسته است:

ردیف	سوالات
۱	سوالات تخصصی (شامل سوالات تخصصی هر رشته)
۲	سوالات روش تحقیق و آمار
۳	سوالات زبان انگلیسی
۴	سوالات عمومی
۵	سوال در خصوص مقالات و کارهای پژوهشی داوطلب (از جمله پژوهش های انجام شده مانند پایان نامه کارشناسی ارشد و مقالات و نیز موضوع مد نظر برای رساله دکتری)
۶	سوالات مذهبی و عقیدتی

نکته قابل توجه این است که لزوما همه موارد فوق در همه مصاحبه های دکتری مطرح نمی شود و موارد آورده شده در جدول فوق همه انواع سوالاتی است که بر اساس تجربیات سال های گذشته در مصاحبه ها مطرح شده است.

سوالات تخصصی مصاحبه دکتری

با توجه به برگزاری آزمون کتبی دکتری از سوی سازمان سنجش آموزش کشور، اساتید مصاحبه‌کننده در برگزاری مرحله دوم آزمون دکتری رویکردهای مختلفی در پیش می‌گیرند.

در برخی دانشگاه‌ها آزمون کتبی مجزایی برای سنجش دانش تخصصی داوطلبان برگزار می‌شود و در برخی دیگر به طرح سؤالات تخصصی در مصاحبه شفاهی بسنده می‌شود؛ و البته هستند دانشگاه‌هایی که برگزاری آزمون کتبی سازمان سنجش را برای سنجش سطح دانش تخصصی داوطلبان کافی می‌دانند و در مصاحبه دیگر سؤال تخصصی مطرح نمی‌کنند.

برگزاری آزمون کتبی توسط دانشگاه‌ها

برخی دانشگاه‌ها بی‌توجه به برگزاری آزمون کتبی توسط سازمان سنجش، خود اقدام به برگزاری آزمون کتبی می‌نمایند. برگزاری این آزمون کتبی خود ممکن است به شیوه‌های متنوعی صورت گیرد:

۱- ممکن است دانشگاه از پیش اعلام کند که آزمون کتبی برگزار می‌شود و منابعی که سوالات از آن طرح می‌شود را نیز اعلام نماید؛

۲- ممکن است دانشگاه تنها به اعلام سرفصل‌ها بسنده کند و منبع مشخصی برای آزمون کتبی اعلام نکند؛

۳- ممکن است دانشگاه برگزاری آزمون کتبی را اعلام کند، اما منبع و یا حتی سرفصل مشخصی اعلام نکند؛

۴- در شکلی دیگر ممکن است برگزاری آزمون کتبی توسط دانشگاه بدون اعلام قبلی باشد.

تأثیر این آزمون کتبی در مصاحبه دکتری نیز به شکل‌های مختلفی است. برخی دانشگاه‌ها آزمون کتبی را جهت غربال کردن داوطلبان برای حضور در مصاحبه دکتری برگزار می‌کنند؛ بدین صورت که هر داوطلبی که میزان معینی از نمره آزمون کتبی را به دست آورد، می‌تواند در مصاحبه شفاهی حضور پیدا کند. برخی دانشگاه‌ها نیز مجموع نمره مصاحبه شفاهی و آزمون کتبی برگزارشده را به عنوان نمره مصاحبه به سازمان سنجش اعلام می‌کنند.

پیش‌بینی سوالات تخصصی در مصاحبه دکتری هر دانشگاه

برای پی بردن به سؤالات احتمالی اساتید مصاحبه‌کننده می‌توانید موارد زیر را مدنظر داشته باشید و با مراجعه به آن‌ها حیطه سوالات تخصصی اساتید دانشگاه‌های مختلف را پیش‌بینی کنید:

اساتید معمولاً سوالات تخصصی را از مباحثی مطرح می‌کنند که بر آن تسلط دارند.

- مقالات: معمولاً اساتید بر محتوای مقالاتی که چاپ می‌کنند تسلط دارند.

- کتاب‌های تألیفی و ترجمه: هر استاد بر کتاب‌هایی که تألیف و ترجمه می‌نماید تسلط دارد.

- دروس تدریس‌شده و منابع معرفی‌شده: معمولاً اساتید بر دروسی که در طول ترم تدریس می‌کنند و منابعی که برای این درس‌ها به دانشجویان معرفی می‌نمایند تسلط دارند.

نکته مهم این است که حتی اگر تنها یک نفر از مصاحبه‌گران را بتوانید پیش‌بینی کنید، با مطالعه در حوزه‌های مقالات، کتاب‌ها و دروس تدریس‌شده آن مصاحبه‌گر، می‌توانید محدوده برخی سؤالات ممکن را پیش‌بینی نموده و در این محدوده، مطالعات خوبی داشته باشید. پاسخ مناسب به سؤالات همین یک مصاحبه‌گر هم می‌تواند در زمان مصاحبه تصویر مثبتی از شما بر جای گذارد.

آخرین دانش تخصصی رشته/زمینه پژوهشی دوطالب

معمولاً آخرین نظریه‌ها و تغییراتی که در رشته‌ها رخ می‌دهد، مدتی بعد به صورت کتاب‌ها و مقالات در اختیار قرار می‌گیرد. بنابراین اگر در جست‌وجوی این تغییرات هستید، لازم است به مقالات و کتاب‌هایی که در یکی دو سال اخیر تألیف و ترجمه شده‌اند مراجعه نمایید.

این موضوع به‌خصوص در زمینه پژوهشی که برای رساله دکتری خود مدنظر دارید می‌تواند مهم باشد. چرا که از شما انتظار می‌رود به عنوان کسی که ادعای توانایی پژوهش در یک زمینه خاص را دارید، تسلط نسبی بر آن داشته باشید.

سوالات روش تحقیق و آمار

اگر داوطلب رشته‌هایی هستید که درس روش تحقیق و آمار را گذرانیده‌اید، ممکن است از مباحث مهم در ارزیابی شما باشد. بنابراین پیش از مصاحبه نگاهی به مبانی روش تحقیق و آمار که پیش از این آموخته‌اید و در صورت امکان کتاب‌های معتبر در این زمینه داشته باشید.

سنجش زبان انگلیسی در مصاحبه دکتری

سوالات زبان انگلیسی در مصاحبه دکتری به اشکال مختلفی مطرح می‌شود که لازم است خود را برای پاسخگویی به آن‌ها آماده کنید.

حتی اگر سطح زبان شما خیلی خوب نیست، سعی کنید در فرصت باقی‌مانده تا حد امکان برای این سؤالات آمادگی کسب کنید. اما اگر این امر میسر نشد، نگران نباشید، چرا که اولاً ممکن است در مصاحبه شما، سوالات زبان انگلیسی مطرح نشود و دوماً در صورتی که شما توانمندی خود را در جلسه مصاحبه آزمون دکتری اثبات کنید، بعید است اساتید تنها به این علت شما را رد کنند؛ می‌توانید به اساتید اطمینان بدهید که به دنبال ارتقای سطح دانش زبان خود هستید.

انواع سوالات زبان انگلیسی در مصاحبه آزمون دکتری به شکل‌های زیر ممکن است باشد:

(۱) ارائه متن انگلیسی و درخواست روخوانی و ترجمه: ارائه متن انگلیسی تخصصی از یک کتاب یا مقاله به داوطلب و درخواست روخوانی و ترجمه آن متن از متداول‌ترین اشکال سنجش زبان انگلیسی در مصاحبه دکتری است.

در هنگام ترجمه سعی کنید کلیت مفهوم را برسانید؛ اما بوده‌اند اساتیدی که به ترجمه تک‌واژه‌ها نیز اهمیت داده‌اند. اگر معنای یک واژه را نمی‌دانستید، سعی کنید اعتماد به نفس خود را حفظ کنید و با توجه به مفهوم متن، معنا را حدس بزنید.

(۲) پرسیدن لغات تخصصی رشته موردنظر: گاهی مصاحبه‌گران معنای لغت‌های تخصصی رشته را از داوطلبان سؤال کرده‌اند و یا معادل انگلیسی برخی کلمات تخصصی را به انگلیسی پرسیده‌اند.

(۳) مکالمه انگلیسی اساتید با داوطلب: مکالمات عمومی در خصوص معرفی داوطلب، رزومه آموزشی و پژوهشی، هدف از تحصیل در مقطع دکتری و یا مکالمات تخصصی درمورد موضوع پایان‌نامه ارشد و موضوع مدنظر برای رساله دکتری از جمله مواردی است که در مصاحبه‌های آزمون دکتری صورت گرفته است. برای این بخش می‌توانید برخی متون آماده را نیز حفظ کنید.

سوال درخصوص مقالات و کارهای پژوهشی داوطلب

در برخی از مصاحبه‌ها از دانشجویان درباره مقالات و کارهای پژوهشی که پیش از این انجام داده‌اند و نیز پایان‌نامه کارشناسی ارشد داوطلب پرسیده می‌شود. این سوالات ممکن است از بیان مسأله گرفته تا روش تحقیق مطرح شود. حتی ممکن است پژوهش داوطلب به چالش کشیده شده و موضوع و نتایج را زیر سؤال ببرند.

موضوع مدنظر برای رساله دکتری

زمینه علایق پژوهشی داوطلبان، موضوعی است که عموماً در مصاحبه دکتری مورد سؤال قرار می‌گیرد. عموماً دلیل این موضوع این است که اساتید حاضر در مصاحبه دکتری ممکن است استاد راهنمای داوطلب در آینده باشند و بنابراین لازم است موضوع مدنظر داوطلب اولاً مورد علاقه و دوماً در زمینه تخصصی آن‌ها باشد.

سوالات عمومی در مصاحبه دکتری

در مصاحبه دکتری ممکن است سؤالاتی عمومی که به طور مستقیم یا غیرمستقیم در ادامه تحصیل شما مؤثر است مطرح شود. موارد زیر از جمله سوالات متداولی است که در مصاحبه آزمون دکتری مطرح می‌شود:

معرفی داوطلب (شامل سن، دانشگاه‌های محل تحصیل مقاطع گذشته، عناوین علایق پژوهشی، رزومه پژوهشی و ...)

هدف از تحصیل در مقطع دکتری و اهداف داوطلب برای آینده

وضعیت تأهل

وضعیت شغل و منبع درآمد

وضعیت و محل سکونت

اولویت‌های انتخاب رشته دکتری و دلایل انتخاب اولویت‌ها

همچنین برخی سوالات ممکن است در مصاحبه مطرح شود که شاید از دید داوطلبان عجیب باشد اما به هر حال اساتید هم

دلایل خودشان را برای پرسش این سوالات دارند. برخی نمونه این سوالات بر اساس تجربیات گذشته به شرح زیر است:

آخرین کتابی که خوانده‌اید چه بوده است؟

تفریح مورد علاقه شما چیست؟

مستقل زندگی می‌کنید یا با پدر و مادر؟

سؤال‌های عقیدتی و مذهبی

در مصاحبه برخی دانشگاه‌های خاص، علاوه بر موضوعاتی که عنوان شد، ممکن است در رابطه با مسائل سیاسی روز و موضوعات

مذهبی نیز سؤالاتی مطرح گردد. بنابراین آمادگی نسبی برای پاسخگویی به این نوع سؤال‌ها نیز لازم است.